

Nota

Datum: 17-03-'23

Voor: CG BW/DW

Volg nr.: GL

Handleiding startvorming nieuwe vrijwilligers

Versie maart '23

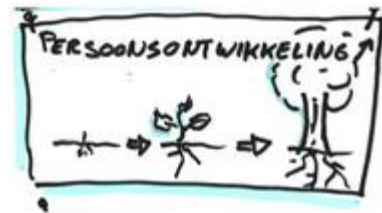
1. Inleiding

Nieuwe basisvorming voor nieuwe vrijwilligers basiswerking en duowerking

Samana is een missiegedreven vereniging. De missie verbindt alle mensen die bij Samana betrokken zijn en vormt de rode draad doorheen alle werkingen.

Samana staat voor **persoonsontwikkeling**. We geloven dat mensen ruimte nodig hebben om te groeien, om zichzelf te ontplooiën. Om dit te realiseren, zetten we in op procesgericht leren. Leren dat start van 'nul', van de goesting en de talenten van mensen zelfs. Vandaar dat we in de basisvorming voor nieuwe vrijwilligers het procesgerichte leren direct, van bij de start, in praktijk willen brengen. Zodat vrijwilligers ervaren dat

ze warm onthaald worden in een vereniging van mensen die in hetzelfde geloven. Die duidelijk zijn over waar ze voor staan. En waar er oprechte interesse is voor wat vrijwilligers drijft. Dat nieuwe vrijwilligers voelen dat hun goesting, gedrevenheid en motivatie gezien en gehoord is en de start vormt van gepassioneerd vrijwilligerswerk. Met de ruimte om als vrijwilliger en als persoon te mogen groeien. De start van een traject, waarbij de focus ligt op beleving, verbinden met persoonlijke motivatie (cognitief en emotioneel).

Globale aanpak

- Voor de basisvorming voor nieuwe vrijwilligers worden **twee samenkomsten** voorzien. Je kiest zelf over avond, weekend of overdag, na inschatting van wat voor de groep deelnemers het meest interessante is. De tweede samenkomst herhaal je een stuk het proces van de eerste keer en ga je op zoek naar verdieping. De kwaliteit van de ontmoeting en de ontstane relaties zijn belangrijk om deelnemers te overtuigen om een tweede keer te komen.
- Deze handleiding biedt een stappenplan dat je kan volgen. Het biedt een houvast van wat te zetten stappen zijn, met daarbij telkens de duiding:
 - Waarom is deze stap belangrijk? Wat wil je in deze stap bereiken?
 - Hoe pak je het aan?
 - Wat doe je concreet?

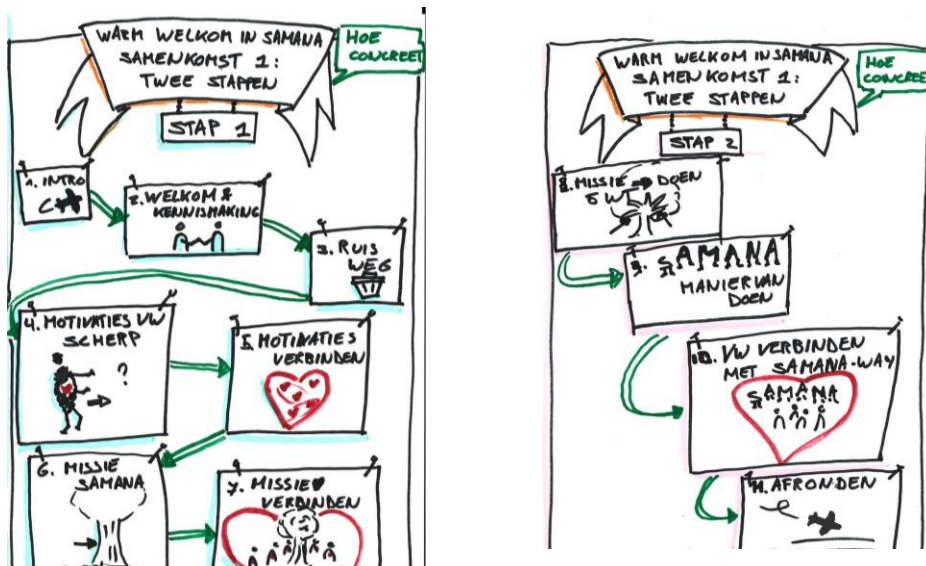

Gebruikerstip (aan te vullen na het doen)

- **Oefen (Übung macht den Meister)** : vooraf een aantal werkvormen al eens uit. Zo ervaar je wat je ligt, wat het effect is en leer je uit je doen.
- **Duowerking in de startvorming**: pak een startvorming eens samen aan. Zo kan je elkaar aanvullen, leren van wat je de ander ziet doen en is de drempel naar het doen iets lager.

- **Maak een persoonlijke beknopte leidraad:** hieronder volgt de uitgebreide omschrijving van elke stap. Maak voor jezelf een beknopt overzicht dat je meeneemt als houvast tijdens de samenkomst. Zet werkvormen naar je hand en surf op de doelstellingen realiseren.

2. Eerste samenkomst

Vooraf

- Voorzie enige ruimte waarin vrijwilligers zich kunnen bewegen.
- Hou [werkdocumenten](#) in voldoende aantal bij de hand.
- Flap: boom en werkerreinen Samana.
- Flap waarop de missie van Samana staat.
- Kaarten met beelden voorzien of zak met voorwerpen.
- Post-its.
- Nieuwe 'versie' flappen voorzien + alcoholstift.
- 2 stickertjes per deelnemer.
- Zet link naar filmpjes klaar.

Stap 1

1. Intro

- Doelstelling:

- Deelnemers inhoudelijk en methodisch meenemen in het Samana-verhaal en de Samana manier van werken. Zet de juiste toon.
- Van bij de start breng je in praktijk wat je belangrijk vindt en benoem je dit ook expliciet.

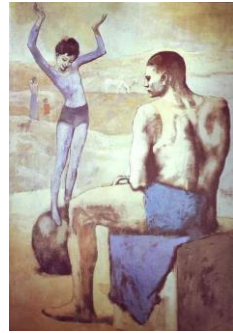
- Hoe:

- Inhoudelijk:
 - Vertel het verhaal van Christine (laat foto zien). Dit is Christine. Christine is 74 jaar en woont alleen, hier 4 straten verder. Christine haar kinderen en kleinkinderen wonen niet in de buurt, dus Christine is vaak alleen sinds haar echtgenoot Paul overleden is. Ondertussen al bijna 10 jaar. Zelf is ze na haar CVA niet meer zo goed te been, dus voor haar sociaal contact is ze afhankelijk van anderen.

Gelukkig heeft Christine de weg gevonden naar de basiswerking van Samana. Als er een activiteit is, komen ze haar halen. En Frank komt tussen door ne keer thuis langs op de koffie, dan is er tijd om even rustig bij te babbelen. Goedemiddag, mijn naam is (naam begeleider startvorming) en vandaag gaan we samen op pad om jullie te laten kennismaken met elkaar en met waar Samana voor staat. Het is de start van een traject, waarin ieder op zijn maat kan groeien, als je dat wil.

- Methodisch:
 - Dit is een werk van Picasso.
 - Op deze afbeelding zie je een jonge artiest in wording. Iemand die leert, iemand die fouten mag maken, terwijl hij op de ondersteuning kan rekenen van iemand met meer ervaring. Deze ondersteuning maakt mogelijk dat de jonge artiest kan leren op zijn maat.
 - Zo werken we ook in Samana. Graag verwelkomen we jullie en zijn we dankbaar dat jullie met veel goesting aan jullie vrijwilligerswerk willen starten. We gaan er alles aan doen om jullie hierin op de beste manier te ondersteunen, op maat van wat jullie nodig hebben.
- **Wat:** nodig materiaal:
 - 2 afbeeldingen afgeprint op A4-formaat.
 - Zie [werkdocumenten](#).
- **Duur:** 5 min.

2. Welkom en kennismaking

- **Doelstelling:** kort kennis met elkaar maken, zodat je weet wie er rond de tafel zit en er veiligheid ontstaat om daarna dingen met elkaar te delen. Je krijgt verbinding op mens-niveau.
- **Hoe:**
 - Ga voor een (originele) kennismakingsvraag die uitnodigt om een **persoonlijk** verhaal te vertellen.
 - Hou dit beperkt in tijd. Stel geen vragen die ruimte geven aan breed uitweiden. Bv. vertel eens iets over jezelf.
 - Vermijd de klassieke vragen die uitnodiging tot standaard, onpersoonlijke kennismaking. Wie ben je? Van waar kom je? Getrouwd of niet? Met wie woon je samen.
 - Als je deelnemers kan uitnodigen om te bewegen, dan is dat mooi meegenomen. Zo initieer je ook letterlijk beweging in de groep
 - Tijd per persoon strak in de gaten houden, niet laten uitweiden.
 - Benoem dat de kennismakingsvraag een eerste idee geeft van wie er vandaag aanwezig is. Dit levert misschien aanknopingspunten op voor verder gesprek in de pauze.
- **Wat:** mogelijke kennismakingsvragen zijn: Zeg je naam en...
 - *Wat was het eerste waar je aan dacht vanmorgen toen je wakker werd?* Vertel in 1 zin. Reageer niet op elkaar, maar luister en laat elkaars verhaal er zijn.
 - *Waar heb jij je vandaag al over verwonderd?*
 - *Hoe is je reis hier naartoe verlopen?*
 - *Welke ja-nee stemmen heb je vandaag om hier te zijn?*
 - *Hoe gaat het met je?* Laat mensen zich positioneren in de ruimte tussen 'schitterend goed' en 'allerbelabberst ander vraag graag'. Los van de woorden, spreekt de positie die mensen innemen ook;
 - Laat deelnemers op een blad een emoji tekenen die iets zegt over hoe ze zich op dat moment voelen. Het visuele geeft direct een beeld, zonder dat daar veel woorden en tijd voor nodig is. Of laat op schaal met emoticons mensen aanduiden waar zij staan.
 - Neem een kaartje van de ELZ waarin jij je bevindt mee en vraag deelnemers om zich te positioneren op de kaart.
 - Wie heeft zich het verste moeten verplaatsen om tot deze ontmoetingsplek te komen? Neem een plaats in de ruimte die dit weergeeft. Laat deelnemers positie innemen en benoem zaken die opvallen. Bv. iemand ver van de anderen staat. Laat die iets zeggen over waarom ze staan waar ze staan. Of iedereen staat dicht bij elkaar, ok we liggen dicht bij elkaar. Er is niet veel verschil.
- **Duur:** 5 min.

3. Ruis weg

- **Doelstelling:** alle zaken die verhinderen dat mensen mentaal openstaan voor de inhoud komt eerste wegnemen. Zodat deelnemers openstaan voor het vervolg. Het is belangrijk dat deelnemers eerst de dagelijkse beslommingen lossen voordat ze open staan voor het onderwerp van de dag. (Principe: storingen hebben voorrang uit TGI). Zo zal de ene zich misschien druk maken over: ik mag niet te laat vertrekken want ik moet m'n trein halen en denkt de ander nog even: heb ik m'n auto nu wel op slot gedaan, ... Ga voor een werkvorm die functioneel is (kort andere beslommingen parkeren) en waarvan je verwacht dat hij aansluit bij de groep. De valkuil is om te gaan voor een werkvorm die vooral 'leuk' is, vorm volgt functie. Het accent ligt op wat je wil bereiken: dat deelnemers openstaan voor de inhoud die volgt.
- **Hoe:**
 - o Benoem kort de doelstelling van deze stap.
 - o Introduceer je werkvorm. Laat weinig ruimte voor veel woorden of tijd. Hou de energie hoog. Deze stap is even een korte 'uit-de-weg-werken-van-drempels'.
 - o Rond de werkvorm af. De boodschap is dan vooral: ok, de ruis is uit de weg, nu ligt de weg open om aan het echte werk te beginnen.
- **Wat:** verschillende werkvormen maken mogelijk om 'afleidende gedachten' galant te parkeren:
 - o Schrijf wat je nu bezighoudt op een papier, vouw er een vlieger van en laat die wegvliegen.
 - o Noteer je zorgen kort op een papiertje. Frommel dit papier op en gooi het in de vuilbak. Of op een post-it en plak die in je agenda zodat je niet meer hoeft te onthouden wat je niet vergeten mag.
 - o Vorm een duo met je buurman en loop elk 5 minuten tegen elkaar af over alle kleine ongemakken waar je nu mee zit. Onderbreek elkaar niet, ieder vertelt gewoon.
- **Duur:** 5 min.

4. Motivaties van de vrijwilligers scherp

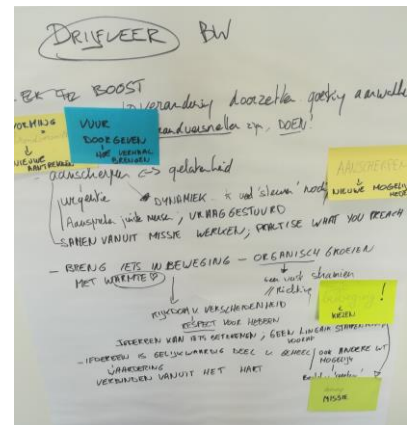
- **Doelstelling:** Met deze stap geef je aan dat je nieuwsgierig bent naar de mens die op de vorming aanwezig is. Je toont hiermee je presentie en bevraagt actief: wat drijft er jou? Wat maakt dat je graag wil meedoen in het Samana-verhaal? Met deze vraag toon je actief jouw warme betrokkenheid. Je bent dus wat Samana wil zijn en je toont dit ook. In Samana luisteren wij naar wat jou drijft
- **Hoe:**
 - o Je authentieke warme betrokken houding creëert veiligheid en warmte.
 - o Je introduceert de werkvorm: Je geeft aan dat deze ronde gaat over wat deelnemers drijft om mee te willen doen. Dat we zeer benieuwd zijn naar wat deelnemers beweegt omdat we graag samen op pad willen gaan en willen aansluiten bij wat ieder graag wil doen. Je duidt het belang van deze stap.
 - o Nodig deelnemers uit om bewust na te denken. Benoem bv. misschien ben je hier omdat jouw buurvrouw je gevraagd heeft. De uitnodiging is dan om iets te zeggen over: en wat maakt nu dat je daarop ingegaan bent? Wat heeft je over de streep getrokken om dan ja te zeggen. Daar zijn we oprecht nieuwsgierig naar.
 - o Je rondt de werkvorm af. De boodschap is nu: ok, we hebben met elkaar gedeeld wat jullie drijft, met dank voor de openheid (toon actief je waardering). Dit geeft beeld bij wat voor jullie belangrijk is. Hiernaast leggen we graag het verhaal waar het ons in Samana om te doen is. Wat ons binnen Samana allemaal drijft en met elkaar verbindt. We zijn een vereniging van mensen die samen een zelfde doel nastreven, dat doel verbindt ons allemaal.
- **Wat:** kies voor een werkvorm die uitnodigt om 'breed' te kijken, die mogelijk maakt om op een abstractere, meer associatief niveau te denken. Afbeeldingen of voorwerpen faciliteren het abstractere denken.
 - o Leg bv. de Caleidoscopio-kaarten <https://www.kessels-smit.com/nl/books/caleidoscopio-cards> open en laat mensen die kaart kiezen die iets zegt over wat hen drijft om vrijwilliger bij Samana te zijn. Je kan ook een eigen kaartenset maken. Of de kaarten van Dixit (gezelschapsspel) nemen.
 - o Neem een collectie voorwerpen mee en laat mensen een voorwerp kiezen die iets zegt over de motivatie.

- **Duur:** tel samen met volgende stap.

5. Motivaties verbinden

- **Doelstelling:** Met deze stap verbind je wat mensen persoonlijk drijft, je wisselt uit en verbindt met elkaar.
 Het is een oefening voor de deelnemers enerzijds om zich uit te spreken over iets persoonlijk. En anderzijds vraagt de oefening luisteren naar elkaar en respect hebben voor en ruimte geven aan elkaars verhaal. Zo ontstaat er zicht op gelijkenissen en verschillen. Door het open delen van waarom deelnemers vrijwilliger willen zijn, ontstaat verbondenheid. De kwaliteit van de ontmoeting die je van bij de start geïnstalleerd hebt, helpt dat je tot meer diepgang kan komen in deze oefening.
- **Hoe:**
 - o Belangrijk om in deze stap de **cultuur in te brengen**: het is ok om emotie te tonen. Maak hier actief ruimte voor en geef hier woorden aan, benoem dit. Zeg bv. ok, in deze oefening gaan we delen wat ons drijft, het zou kunnen dat dit soms de emoties in beweging zet, dat is helemaal ok, dat laten we gebeuren.
 - o Durf benoemen wat je ziet gebeuren. Bv.: Ik zie dat het je raakt als je erover vertelt, klopt dat? Door af te toetsen of je observatie klopt, geef je aan dat je luistert, je open staat voor emoties en ook ruimte laat opdat de ander kan bevestigen of ontkennen. Zo kan je de verbinding verdiepen.
 - o Geef ruimte aan elk verhaal.
 - o Durf je observaties te benoemen:
- **Wat:**
 - o Laat deelnemers een voor een benoemen wat het voorwerp of beeld zegt dat zij kozen. Zeg bv. wie wil beginnen om te delen waarom je een voorwerp of foto gekozen hebt? Wat vertelt dit over waarom jij interesse hebt om vrijwilligerswerk in Samana te doen?
 - o Je kan deelnemers na het vertellen van het verhaal uitnodigen om hun verhaal samen te vatten in 1 woord en hen vragen dit te noteren om een post-it. Zo krijg je meer focus en beeld bij wat echt van wezenlijk belang is. Laat deelnemers zelf schrijven, dit geeft meer eigenaarschap en betrokkenheid.
 - o Je kan de inhoud van de verhalen ook in kernwoorden samenbrengen op een flap. Zo is het verhaal minder vluchtig en kan je er later ook op terugkomen. Een foto nemen van de gekozen voorwerpen of kaarten helpt ook om de associatie met de verhalen die erbij horen weer op te roepen. Noteren op een flap, helpt om de aandacht van de groep samen te houden.
 - o Als je extra veiligheid wil inbouwen kan je eerst deelnemers per duo laten uitwisselen. En daarna in groep elke deelnemer kort iets laten zeggen over wat de ander drijft. Vertellen over een ander is vaak makkelijker dan iets zeggen over jezelf. Plus: voor een ander ben je vaak milder in hoe je erover vertelt.
- **Duur:** 40 min.

6. Missie Samana

- **Doelstelling:** In deze stap breng jij nieuwe inhoud in de groep (HET in TGI-termen), namelijk datgene wat ons in Samana allemaal met elkaar verbindt, de missie, het waarom van waarom we doen wat we doen. Je onderzoekt dat de betekenis voor alle deelnemers duidelijk is.
- **Hoe:** belangrijk dat je de missie op een gedreven, authentieke manier brengt. Zodat de deelnemers direct voelen: ah, dat is iemand die Samana in zijn hart draagt, die volledig achter het verhaal van het waarom van Samana staat. Een 'believer' in hart en nieren, ook in de waarden en normen die in de missie vervat liggen. In hoe je de missie voorleest, zit veel verschil in hoe het bij deelnemers binnenkomt. Je wil dat deelnemers voelen en geloven dat jij in de missie gelooft. Dat maakt dat deelnemers makkelijker meegaan in je verhaal.
- **Wat:**

- Je leest de missie met authentieke gedrevenheid voor. Maak dat de tekst visueel beschikbaar is (op een flap, op een A4, ...).
- Je checkt of de betekenis van alle woorden voor iedereen duidelijk is. Je zet de wijsheid van de groep in om aan een aantal sleutelwoorden betekenis te geven in 'eigen woorden'. Dat deelnemers hun eigen woorden gebruiken om aan te geven wat de betekenis is.
- **Duur:** 5 min.
- **Pro-memorie missie Samana**
 Samana is een vereniging van en voor alle mensen met een chronische ziekte of een zorgnood, mantelzorgers en vrijwilligers die elkaar versterken in een veelzijdige persoonsontwikkeling en een volwaardige participatie in de samenleving. Daarom werken we aan:
 - Warm sociaal contact en het opbouwen en verstevigen van sociaal netwerk
 - Het voeden van geluk, welzijn en draagkracht
 - Het verdedigen van belangen waarbij getuigenissen en ervaringsdeskundigheid van CZM en mantelzorgers centraal staan. Ieders vrijwillig engagement is daarbij cruciaal. Samen kan je meer dan alleen. We geloven in en bouwen aan een warme samenleving: een inclusieve gemeenschap, waar mensen zorgen voor elkaar, waar presentie een antwoord is op eenzaamheid en waar iedereen kan bijdragen, ook de meest kwetsbaren.

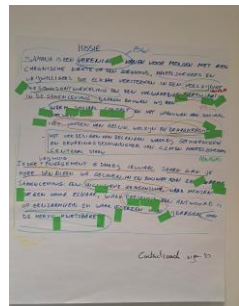
7. Missie verbinden

- **Doelstelling:** Als je de inhoud van de missie (HET in TGI-termen) in de groep gebracht hebt, dan ga je op onderzoek uit naar wat deze missie voor de deelnemers betekent. Je verbindt HET met WIJ in de TGI-driehoek. Je gaat onderzoeken wat deelnemers raakt in de missie, wat ze herkennen. Eerst in groep; daarna op individueel vlak.

Met de groep vrijwilligers

- **Hoe:** Je stelt de vraag: als we deze missie zien? Wat raakt ons? Wat herkennen we? Zijn er dingen die nauw aansluiten bij wat voor ons belangrijk is? Zien we verschillen? Hoe voelt dit? Hoe ervaren we dit?
- **Wat:**
 - Als je de missie visueel in de groep gebracht hebt bv. op een flap, dan kan je hierop aangeven wat de groep raakt, bv. door het met stift te omcirkelen.
 - Je kan deelnemers elk 3 stickers laten plakken op de missie. Elke sticker geeft aan wat we herkennen/wat ons raakt.
 - Zo heb je direct een visueel beeld van wat net in de missie vooral herkenbaar is voor de groep.
 - Je kan je observaties benoemen en checken bij de groep. Is dat ook wat jullie zien? Valt er nog iets op? Zo ontstaat een gedeeld beeld bij de herkenbaarheid van de missie.
 - Om extra veiligheid in te bouwen kan je eerst in 2 groepjes laten werken. Met de opdracht: kijk naar de missie: en beantwoord 2 vragen
 - Wat verbindt? : wat betekenen en benoem dan aantal sleutelwoorden in de missie. Wat maakt dit woord belangrijk?
 - Wat wil je als input van jouw groepje aan de andere groep meegeven?
 - Laat groepen input delen.
- **Duur:** 10 min.

Met elke vrijwilliger individueel

- **Doelstelling:** in deze stap wil je deelnemers uitnodigen om echt stil te staan wat de missie betekent voor de persoonlijke motivatie. De check of beide connecteren.
- **Hoe:**
 - Vestig de aandacht van de groep op de flap waarop iets staat over:
 - Ieders motivatie.
 - De missie van Samana.
 - In deze stap nodig je deelnemers uit om beide in overzich te nemen en te kijken naar: hoe verbind je jezelf met de missie van Samana. Welke verbinding zie je tussen wat jij doet, denkt, voelt en de missie van Samana? Wat sluit nauw bij jou persoonlijk aan?

- **Wat:**
Geef elke deelnemer een [persoonlijk invulblad](#). Dit maakt dat iedereen voor zichzelf nadenkt over wat missie betekent voor hem of haar persoonlijk. Laat deelnemers die mee naar huis nemen.
- **Duur:** 10 min.

Stap 2

8. Missie verbinden met het doen

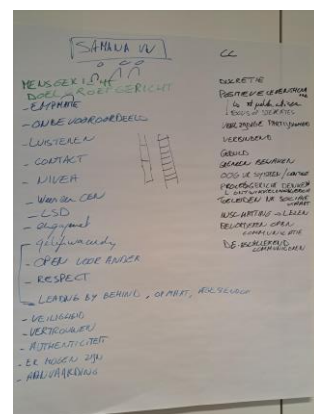
- **Doelstelling:**
 - o De missie van Samana zetten we concreet in praktijk om via 5 werkterreinen. De missie verbindt iedereen, het concreet maken in het doen, verloopt via 5 werkterreinen waarmee we vrijwilligers graag nader mee laten kennismaken. Steeds vanuit het perspectief van wat een vrijwilliger kan doen.
 - o Je wil nieuwe vrijwilligers beeld geven bij welke mogelijkheden er zijn om in Samana als vrijwilliger actief te zijn. De focus is: wat doen vrijwilligers per werkterrein wat voor hen betekenisvol is.
- **Hoe:**
 - o Je introduceert de verschillende werkterreinen en duidt ook : Je geeft aan dat deze ronde gaat over wat vrijwilligers concreet kunnen doen. Werk met levensechte verhalen.
 - o Overloop de verschillende werkterreinen. In het voorstellen van elk werkterrein kan je structuur: waarom, hoe en wat ook vasthouden. Dat brengt consistentie in je verhaal.
 - o Wissel af tussen filmpjes en verhalen die iets zeggen over wat het vrijwilligerswerk voor concrete vrijwilligers zinvol maakt.
 - o Benadruk dat je een beeld per werkterrein wil geven van wat vrijwilligers doen om de missie in praktijk om te zetten. Details vinden vrijwilligers terug in de brochure met het overzicht wat zijn vrijwilligerstaken per werkterrein, welke competenties vraagt dit, steeds met de contactgegevens per provincie. [Hier staat basisinfo](#). Detailvragen verwijst je door naar sessie2. Veel erkenning geven aan vragen.
 - o Je rondt de werkvorm af. De boodschap is: ok, je hebt nu beeld bij wat je als vrijwilliger in Samana zoal kan doen en op welke manier dit concrete manieren zijn om de missie te realiseren.
- **Wat:**
 - o Introduceer de waarom. Gebruik hiervoor de metafoer en de tekening van de boom.
 - De stam staat voor de missie, wat iedereen in Samana verbindt. Hierin zitten ook de basiscompetenties, maar die komen verder pas aan bod.
 - De stevige stam, in Samana zijn we met veel, vertakt zich in 5 provinciale werkterreinen. 5 wegen waarlangs de missie omgezet wordt in doen en acties. Elk met zijn eigenheid.
 - Belangrijk om te zien is dat de waarom voor iedereen hetzelfde is en dat vrijwilligers op basis van goesting en talent kiezen voor wat hen het beste past.
 - Fijn om te zijn wat de verschillende manieren zijn waarop Samana zijn missie in doen, concrete praktijk omzet.
 - o Licht 1 werkterrein toe, steeds volgens de structuur
 - Waarom kiezen vrijwilligers voor dit werkterrein: wat maakt dat dit werkterrein voor hen betekenis heeft? En wat is die betekenis? Doe dit 'levendig', met filmpjes, getuigenis, concrete verhalen die leren over de meerwaarde vanuit de bril van een vrijwilliger.
 - Hoe werken we op dit werkterrein met vrijwilligers?
Bv. voor basiswerkingen zijn er vaak een of enkele trekkers, zij dragen verantwoordelijkheid. Daarnaast zijn er deelverantwoordelijken en vrijwilligers die vooral willen doen.
 - Wat betekent dat heel concreet:
Bv. Basiswerking die op basis van goesting en talent zoekt naar wat zij willen doen om missie in praktijk om te zetten. Wat zich vaak vertaalt in activiteiten en huisbezoek, maar ook nieuwere vormen zoals wandelgroep of leesgroep of... kan aannemen.

- Overloop zo de verschillende werkterreinen: inhoudelijke inspiratie vind je ook in de [provinciale folder](#).
- Rond af door waarom te herhalen, maak overgang naar de volgende stap.
- **Materiaal:**
 - **Metafoor:** boom (zie [werkmateriaal](#)). Kan je ook op flap tekenen.
 - Toelichting bij de verschillende werkterreinen: zie werkmateriaal.
 - Globaal:
 - Administratief: [Documenten voor vrijwilligers \(sharepoint.com\)](#)
 - Inhoudelijk:
 - Vrijwilligersbrochure
 - Verhalen impactmeting; [hier](#).
 - Verhalen [Reismijmeren](#).
 - Organisatienota wordt herwerkt.
 - Filmpjes Samana TV: <https://cmcbe.sharepoint.com/:f:/r/sites/00001714/Shared%20Documents/Communicatie/8.%20Promotievideo%27s?csf=1&web=1&e=t2qoQt>
 - Basiswerking
 - [Wat leeft er zoal in een Samana basiswerking](#)
 - Vrijwilliger laten vertellen.
 - [SAMANA - Portaal - filmpjes - Alle documenten \(sharepoint.com\)](#)
 - Vakanties: [SAMANA - Vlaams-Brabant en Brussel - Samana vakanties 2017 promo 1.mp4 - Alle documenten \(sharepoint.com\)](#)
 - Duowerking <https://www.samana.be/duowerking/>
 - Aanbod: verhaal impactmeting.
 - Mantelzorg: [SAMANA - Algemeen secretariaat - Voor wie zorg jij Tips voor beginnende mazo.mp4 - Alle documenten \(sharepoint.com\)](#)
- **Duur:** 40 min.

9. Samana-manier van DOEN

- **Doelstelling:**
 - Je wil deelnemers bewust laten worden van wat 'typisch' is voor een Samana-vrijwilliger. Je neemt vrijwilligers mee in verhaal: wat zijn onze Samana-manieren. Je maakt vrijwilligers bewust van wat als het ware in het DNA ingebakken zit.
 - Je wil deelnemers naar zichzelf laten kijken opdat ze zich bewust worden van wat het sterk maakt als Samana-vrijwilliger en wat nog uitdaagt. Je laat deelnemers 'wennen' aan deze Samana-manier van met elkaar omgaan. Benoem je opzet.
- **Hoe:**
 - Bevestig de boodschap: in Samana kiezen vrijwilligers op basis van goesting en talent. Denk aan de missie: iedereen kan iets betekenen.
 - Laat deelnemers de volgende vragen beantwoorden. Dit deel mag wat luchtig zijn.
 - Wat herken je als eigenschap, kwaliteit van Samana vrijwilligers over werkterreinen heen. Werk eventueel met kaarten. Aantal voor iedereen, de basiscompetenties: mensgericht zijn en doelgroepgericht, aantal iets meer aan een werkterrein verbonden.
 - Herken je iets in het vrijwilligerswerk dat je zelf doet of wil gaan doen?
- **Wat:**
 - Introduceer het belang van deze stap.
 - Verzamel groepsinput op flap (bewaar dit voor sessie 2).

- Benoem mensgerichtheid en doelgroepgerichtheid (zie ook provinciale folder) als basiscompetenties van alle Samana-vrijwilligers.
- **Duur:** 20 min

10. Vrijwilligers verbinden met Samana-manier

- **Doelstelling:**
 - Vrijwilligers laten kijken naar wat typisch is voor Samana-vrijwilligers en verbinden met wat dat betekent voor hen.
 - Vanuit de verbinding op zoek gaan naar: als dat is wat een Samana-vrijwilliger is, wat leert dit dan over waar ik me nu al sterk in voel en waarin ik nog zoekend ben?
- **Hoe:**
 - Laat iedereen een persoonlijke analyse maken.
 - Vraag om deze fiche ingevuld aan jou als beroepskracht te geven. Dit bevat belangrijke info over wat vrijwilligers nodig hebben ter ondersteuning. Geeft ook beeld bij wat nodig is in functie van volgende samenkomst.
- **Wat:** Geef elke deelnemer een [persoonlijk invulblad](#).
- **Duur:** 10 min.

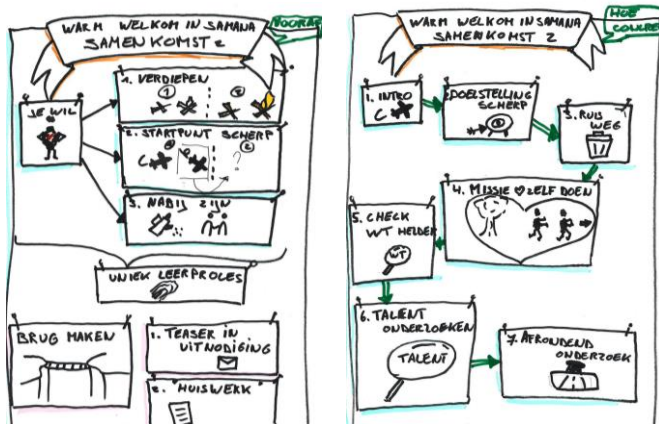

11. Afronden

- **Doelstelling:** je wil het werk van de samenkomst afronden. Enerzijds door nog eens beknopt aan te geven welke stappen er samen gezet zijn en waarom. Anderzijds om ook aan te geven wat net het vervolg gaat zijn na deze samenkomst. Je wil deelnemers hier bewust op laten reflecteren.
- **Hoe:**
 - Introduceer deze stap door actief het proces te benoemen dat jullie doorlopen hebben, wat het opgeleverd heeft en wat er verder nog nodig is.
 - Stel de vraag: hoe hebben we het hier samen gedaan? Benoem: dit zullen we in het tweede deel verder uitdiepen. Belangrijk om in dit deel een trend te zetten: we benoemen, we geven woorden aan, aan wat talenten zijn en wat we nodig hebben.
 - Wat neem je mee naar huis? Benoem: hoe ga je straks buiten?
- **Wat:**
 - Om de verhalen los te maken, kan je opnieuw de kaarten inzetten.
 - Verzamel om een flap de kernwoorden van hoe het ervaren is. Deze flap kan je dan opnieuw gebruiken bij de start van de tweede samenkomst.
- **Duur:** 10 min

2. Tweede samenkomst

In voorbereiding

Inhoudelijk

Je tweede samenkomst start waar de eerste geëindigd is. Dat hangt af van de groep.

Wat je leerde over de groep de eerste keer, neem je mee op de tweede samenkomst op maat te kunnen maken.

Eventueel kun je in de uitnodiging voor samenkomst 2 een 'teaser' opnemen. Iets om deelnemers alvast te verbinden met wat er nog komt. Bijvoorbeeld neem een voorwerp mee dat iets zegt over iets wat jij

goed kan, wat je talent is. De input kan je dan verwerken in samenkomst 2.

Of als je **huiswerk** hebt meegegeven: bv. lees de folder met de info over de werkterreinen door en als je nog vragen hebt, bezorg ze vooraf. Zo kan jij je inhoudelijk voorbereiden.

Methodisch

- Voorzie enige ruimte waarin vrijwilligers zich kunnen bewegen.
- Leg op de tafel doek 'Geef er een lap op!' gereed. De in te vullen woorden leg je rond de doek (woorden naar beneden).
- Hou [werkdocumenten](#) in voldoende aantal bij de hand.
- Flappen van vorige samenkomst 1 opnieuw omhoog hangen.
- Nieuwe flappen en post-its voorzien.
- 5 kleuren stiften meenemen: 1 voor elk werkterrein.
- Talentenkaartjes uit 'Geef er een lap op!'.

Concrete aanpak

1. Intro

- Doelstelling:

Eenvoudige opwarmer, even mentaal stretchen voordat 'het echte werk' begint.

- Hoe

- Zet starter ook al in om de verbinding te voelen, ervaren. Dit is essentieel in de missie en verbinding van bij de start maakt dat deelnemers meer open staan voor de rest van het verhaal.
- Zet in op beweging.

- Wat:

- Laat vrijwilligers kriskras door elkaar lopen in de zaal en vraag dat niemand oogcontact maakt.
- Laat even rondlopen.
- Geef instructie: als ik stop zeg, dan ga je voor iemand staan en maak je oogcontact. Alleen door elkaar aan te kijken. Laat dit even duren.
- Laat daarna vrijwilligers opnieuw kriskras door elkaar lopen zonder oogcontact te maken.
- Laat even rondlopen.
- Geef instructie als ik stop zeg, zoek je opnieuw een partner om een duo mee te vormen. Ga voor elkaar staan en begroet elkaar en vertel hoe je heet.
- Afronden met kort te polsen: hoe was het om deze oefening te doen? Hoe heb je contact ervaren? Leg link met missie.

- Duur: 10 min.

2. Doelstelling scherp

- **Doelstelling:**
 - o Kort aansluiting maken inhoudelijk met de eerste samenkomst.
 - o Duiden dat 2de samenkomst deze inhoud verdiept.
- **Hoe:**
 - o Herhalen focus samenkomst 1.
 - o Benadruk dat het vertrekpunt was: wat is persoonlijke motivatie om vrijwilliger te zijn? Wat wil jij doen? Daar vertrekt voor Samana de tocht.
- **Wat:**
 - o Benoem verschillende stappen van samenkomst
 - Vertrek vanuit wat vrijwilliger wil
 - Duidelijk zijn over missie
 - Missie maken we waar in 5 werkerreinen in het doen.
 - Om te doen heb je competenties nodig, die doorheen de tijd kunnen groeien.
 - We zijn samen op weg om te ontdekken wat jij daarvoor nodig hebt.
 - o Praktische dienstmededeling: kondig aan wanneer je pauze zal inlassen.
- **Duur:** 5 min.

3. Ruis weg

- **Doelstelling:** alle zaken die verhinderen dat mensen mentaal openstaan voor de inhoud komt eerste wegnemen. Zodat deelnemers openstaan voor het vervolg. Het is belangrijk dat deelnemers eerst de dagelijkse beslommeringen lossen voordat ze open staan voor het onderwerp van de dag. (Principe: storingen hebben voorrang uit TGI). Zo zal de ene zich misschien druk maken over: ik mag niet te laat vertrekken want ik moet m'n trein halen en denkt de ander nog even: heb ik m'n auto nu wel op slot gedaan, ... Ga voor een werkvorm die functioneel is (kort andere beslommeringen parkeren) en waarvan je verwacht dat hij aansluit bij de groep. De valkuil is om te gaan voor een werkvorm die vooral 'leuk' is, vorm volgt functie. Het accent ligt op wat je wil bereiken: dat deelnemers openstaan voor de inhoud die volgt.
- **Hoe:**
 - o Benoem kort de doelstelling van deze stap.
 - o Introduceer je werkvorm. Laat weinig ruimte voor veel woorden of tijd. Hou de energie hoog. Deze stap is even een korte 'uit-de-weg-werken-van-drempels'.
 - o Rond de werkvorm af. De boodschap is dan vooral: ok, de ruis is uit de weg, nu ligt de weg open om aan het echte werk te beginnen.
- **Wat:** verschillende werkvormen maken mogelijk om 'afleidende gedachten' galant te parkeren:
 - o Schrijf wat je nu bezighoudt op een papier, vouw er een vlieger van en laat die wegvliegen.
 - o Noteer je zorgen kort op een papiertje. Frommel dit papier op en gooi het in de vuilbak. Of op een post-it en plak die in je agenda zodat je niet meer hoeft te onthouden wat je niet vergeten mag.
 - o Vorm een duo met je buurman en loop elk 5 minuten tegen elkaar af over alle kleine ongemakken waar je nu mee zit. Onderbreek elkaar niet, ieder vertelt gewoon.
- **Duur:** 5 min.

4. Missie verbinden met zelf doen

- **Doelstelling:**
 - o Missie kort inhoudelijk opfrissen
 - o Missie verbinden met persoonlijke acties waarlangs missie in praktijk kan omgezet worden.
- **Hoe:**
 - o Inzetten werkvorm doek Missie aanvullen: Geef er een lap op!
 - o [Werkdoc](#) inzetten
 - o Uitwisseling creëren.
- **Wat:**

- Duid de doelstelling: om er weer in te komen, frissen we kort even de missie op.
 - Leg doek van Geef er een lap op! op tafel met de woorden van de missie errond.
 - Vul snel de missie in en laat iemand voorlezen. Laat jouw geloven in de meerwaarde van dit verhaal aanvoelen.
 - Laat vrijwilligers werkdocument invullen met de instructie: denk eens aan een concreet voorbeeld, mag iets zeer klein zijn, iets waar je misschien zelfs een beetje fier op bent, iets wat jij doet om missie in praktijk te brengen. Noteer voor jezelf 3 acties en zet op je antwoordblad;
 - Geef instructie: vorm een duo met iemand uit de groep en vertel elkaar over wat jullie doen om missie in praktijk om te zetten.
 - Ronde 1: duo met iemand die vrijwilliger kent.
 - Ronde 2: duo met iemand die vrijwilliger nog niet zo goed kent.
 - Wissel in groep uit over: wat hoorde je van iemand waar jij iets van kan leren? Laat vrijwilligers noteren op antwoordblad.
- **Duur:** 25 min.

5. Check of werkterreinen duidelijk zijn

- Doelstelling:

- Missie zetten we om in praktijk via 5 werkterreinen. In samenkomst 1 kregen vrijwilligers brochure mee met info. Nu wil je weten of deze info helemaal duidelijk is.
- Sterkere verbinding leggen tussen missie en werkterreinen.

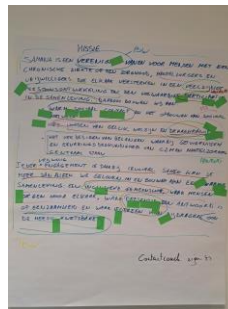
- Hoe:

- Herhaal idee van boom en 5 takken.
- Overloop 5 werkterreinen kort en leg verbinding met de missie. Hét juiste antwoord is hierin niet belangrijk, wel dat je hierover samen reflecteert.

- Wat:

- Flap met boom erbij halen. Kort verhaal duiden.
- Elk werkterrein overlopen: kort waarom, hoe en wat herhalen. Inhoudelijke inspiratie vind je in de [provinciale folder](#).
- Om verhaal van 1 werkterrein af te ronden, vraag je: ok als we kijken naar dit werkterrein: op welke manier verbinden we dat met de missie? Wat herken je? Duidt voor elk werkterrein met een andere kleur stift aan waar de verbinding met de missie net ligt.
- Bevraag of vrijwilligers nog concrete vragen hebben. Zo ja, zorg voor een antwoord (eventueel na een pauze).

- Duur: 45 min.

6. Talenten onderzoeken

- Doelstelling:

- In beeld krijgen welke talenten vrijwilligers hebben.
- Vrijwilligers van elkaar laten leren.
- Versterk inbedden leervisie: iedereen heeft talenten, iedereen kan groeien.

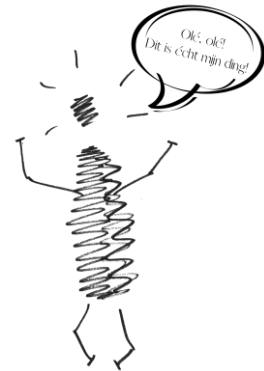
- Hoe:

- Nodig vrijwilligers uit om te reflecteren over wat hun talenten zijn.
- Zet de werkvorm in waarvoor je tijd hebt en die bij je past.
- Laat vrijwilligers van elkaar leren in relatie tot belangrijke competenties in basis- en duowerking:
 - Luisteren
 - Contact maken
 - Activiteiten uitwerken

- **Wat:**

- o Laat vrijwilligers [werkdok](#) invullen. Stel de vraag:
- o Werk met talentenkaartjes (Geef er een lap op!).
- o Stel de vraag: waarvoor kreeg je al eens een compliment? Wat doe jij waarvoor je alle besef van tijd verliest?
- o Zoom in op basiscompetenties nodig in basis- of duowerking.
 - Leg 2 'extremen' lijnrecht tegenover elkaar: olé, olé dit is echt m'n ding en 'oei, oei, da's nikske voor mij'.
 - Laat vrijwilligers zich op de lijn positioneren. Hun positie zegt iets over hoe zij hun eigen talent inschatten.
 - Laat vrijwilliger aan de 'extremen' kort toelichten wat maakt dat hij of zij staat waar hij of zij staat.
 - Laat vrijwilligers die naast elkaar staan in gesprek gaan met elkaar. Vertel elkaar over wat maakt dat je staat waar je staat. Wat werkt goed, wat vind je uitdagender?
 - Herhaal proces voor 3 vaardigheden.
 - Om af te ronden: wat leerde je uit gesprekken met je collega vrijwilligers? Wat neem je mee voor jezelf?

- **Duur:** 45 min.

7. Afrondend onderzoek

- **Doelstelling:**

- o Kort herhalen wat opzet is van startvorming Warm welkom in Samana.
- o Onderzoeken of vrijwilligers zich thuis voelen in Samana.

- **Hoe:**

- o Helder de hoofddoelstelling herhalen.
- o Veilig klimaat inzetten om vrijwilligers te laten reflecteren over of ze al dan

- **Wat:**

- o Hoofddoelstelling herhalen.
 - We zijn vertrokken vanuit wat jullie motivatie is, vanuit wat jullie zelf willen, heten we jullie warm welkom in Samana. We hebben motivaties met elkaar verbonden en vastgesteld dat er gelijkenissen en verschillen zijn. En dat is allemaal ok, iedereen kan iets betekenen.
 - We hebben duidelijkheid gegeven over waar Samana voor staat. Wat de missie is en de 5 werkterreinen en welke taken je als vrijwilliger kan opnemen.
 - We hebben gekeken naar wat dit betekent voor jouw engagement, waar je sterk in voelt en waarin je nog zoekend bent.
 - We hebben de Samana- visie op leren geïntroduceerd: vrijwilligers kiezen op basis van goesting en talent en we ondersteunen vrijwilligers in volwaardige persoonsontwikkeling. Op maat en tempo van de vrijwilliger zelf.
 - In deze laatste afrondende stap blikken we terug op het leerproces doorheen twee samenkomsten en kijken we naar: als dit het Samana-verhaal is, zit ik dan op m'n plek? En waarom wel en waarom misschien ook niet?
- o Stel de open vraag: heb je het gevoel dat je op je plaats zit? Welke ja- en nee-stemmen heb je?

Waarmee ga je aan de slag? Wat heb je nog nodig? Vul dit niet in voor de ander, laat de wijsheid van de groep spreken. Deze input helpt jou om gericht vrijwilligers te ondersteunen.

- **Duur:** 20min.